

Predsjednik Vlade Crne Gore Duško Marković

Obraćanje povodom prve godine rada

Petak, 1. decembar, Vila Gorica

Poštovani predstavnici medija,

Uvažene kolege,

Dozvolite da na početku ove posebne sjednice Vlade iznesem moja zapažanja o najvažnijim aspektima našeg rada, polazeći od opredjeljenja iz ekspozea koji sam izložio u Parlamentu prilikom izbora 41. Vlade.

Podsjetiću na ključna obećanja koja sam kao tadašnji mandatar saopštio poslanicima i ukupnoj javnosti.

Na planu međunarodne afirmacije naše države, kao najvažniji prioritet, definisali smo punopravno članstvo u Sjevernoatlantskoj alijansi i obećali da ćemo taj cilj ostvariti do polovine 2017. godine. Iako smo u tom trenutku imali potvrđen Protokol o pristupanju u svega 14 država, intenzivnim diplomatskim aktivnostima doveli smo taj posao do kraja i 5. juna ove godine, predajom ratifikacionog dokumenta u Stejt Dipartmentu, ostvarili istorijski cilj. Postali smo 29. članica NATO saveza, na taj način osigurali bezbjednost naše zemlje, ali i stvorili pretpostavke za ubrzaniji ekonomski rast i razvoj. Crna Gora je nepovratno svoju budućnost vezala za najmoćniji vojni i politički savez današnjice i dobila svoje mjesto za stolom gdje se odlučuje – prvi put u svojoj istoriji.

Zato ovaj događaj izdvajam kao najvažnije dostignuće u prvoj godini rada Vlade.

Veoma posvećeno radili smo i na realizaciji našeg drugog vanjskopolitičkog prioriteta – članstvu u Evropskoj uniji. Podsjetiću da smo u trenutku konstitutisanja ove Vlade imali 22 otvorena i jedno privremeno zatvoreno pregovaračko poglavlje.

Danas smo na brojci od 28 otvorenih i tri zatvorena poglavlja, s tim što je sasvim izvjesno da ćemo već u narednih par nedjelja imati i makar još dva otvorena poglavlja. To nas jasno približava proklamovanom cilju da do kraja mandata ove Vlade okončamo pregovarački proces i Crnu Goru pripremimo za punopravno članstvo u Evropskoj uniji. Na tom putu, fokus će i dalje biti na jačanju vladavine prava i daljem snaženju demokratskih kapaciteta države i društva u cjelini.

Vodeći intenzivno ova dva integraciona procesa, nijesmo zanemarili regionalnu saradnju. Naprotiv. Bili smo proaktivni, a posebno kroz Berlinski proces koji je donio značajne benefite regionu Zapadnog Balkana u obnovi i modernizaciji zaostale infrastrukture. Kroz Zapadnobalkanski investicijski okvir Crnoj Gori je do sada odobreno 18 miliona eura za infrastrukturne projekte. Promovisali smo novi način komunikacije među regionalnim

liderima, kroz intenzivan dijalog na najvišem nivou, koji se odvijao ne samo u Briselu i evropskim prijestonicama već prvi put i u našim državama.

Crna Gora je tako dobila priliku da početkom avgusta ove godine bude domaćin samita Jadranske povelje, uz učešće lidera svih zemalja Regiona, kao i posebnu čast da ugosti potpredsjednika Sjedinjenih Američkih Država Majka Pensa. Taj događaj, kao i ocjene koje su tom prilikom izrečene o Crnoj Gori, snažno su potvrdili strateško partnerstvo naše zemlje i Sjedinjenih Država i dodatno osnažili položaj i ugled Crne Gore na međunarodnoj sceni.

Imali smo i veoma intenzivnu bilateralnu agendu sa brojnim susretima na najvišem nivou, što samo dopunjuje moju ocjenu da smo u potpunosti ostvarili ciljeve i obećanja da će ova Vlada posvećeno raditi na jačanju međunarodnog položaja Crne Gore. I ne samo u političkoj ravni. Jednako važno je da smo popravili naš rejting i kredibilitet na međunarodnom finansijskom tržištu, uz ocjene i Svjetske banke i MMF-a da je Vlada sposobna da na kvalitetan način upravlja državnim finansijama i ekonomijom.

U cilju efikasnije diplomatsko-konzularne mreže otvorili smo Ambasadu u Španiji, kao i niz počasnih konzulata, a ujedno kroz novi Zakon o vanjskim poslovima stvorili pretpostavke za podizanje kvaliteta i profesionalizma u ovom resoru.

Sljedeći važan aspekt rada Vlade – svakako ne manje važan od ovog o kojem sam do sada govorio – bile su naše aktivnosti na planu ekonomske politike. Podsjetiću da sam, govoreći na tu temu u ekspozeu prije godinu dana, najavio da nam samo realan rast ekonomije na nivou od četiri posto garantuje oporavak i smanjenje zaostajanja za razvijenim evropskim društvima, kao i da je za 2017. godinu projektovan realan rast od 2,7 posto.

Sada mogu reći da je realan rast naše ekonomije u ovoj godini znatno iznad planiranog i da neće biti manji od četiri posto! To je gotovo dva puta više od prosjeka u državama Evropske unije i oko 1,5 procentnih poena više od očekivanog rasta u regionu Zapadnog Balkana.

Tako dinamičan ekonomski rast zasnovan je na snažnoj investicionoj aktivnosti, kao i rastu lične potrošnje i izvoza, generisanog rezultatima izvanredne turističke sezone.

Snažan rast donio je i nova zapošljavanja, rast u odnosu na prethodnu godinu i ohrabrujuću činjenicu da se polovina od 5,5 hiljada novih radnih mjesta odnosi na realni sektor. Takođe, imamo i rast prosječne neto zarade koja je u oktobru iznosila 511 eura, što je najviše u našem Regionu.

Nastavljeno je i sa projektovanim usklađivanjem penzija, čija redovna isplata, i pored svih izazova sa kojima smo se suočavali, nijednog trenutka nije, niti će biti dovedena u pitanje.

Podsjetiću da je ova Vlada, u cilju jačanja makroekonomske stabilnosti, praktično bila prinuđena da već u prvom mjesecu svog rada donese mjere sanacije budžetskog deficita i javnog duga.

U cjelini, fiskalna konsolidacija osmišljena je tako da se ne naruši poslovni ambijent, da se zadrži atraktivnost Crne Gore kao investicione destinacije, a da se istovremeno zaštititi standard socijalno najranjivijih kategorija stanovništva.

Samo par podataka kao ilustracija sa koliko odgovornosti su vođene javne finansije: naplata izvornih prihoda budžeta za 11 mjeseci ove godine porasla je 64 miliona eura, ili oko pet posto u odnosu na prethodnu godinu.

Prema procjeni za 2017. očekuje se da će prihodi budžeta biti za 95 miliona eura iznad onih u prethodnoj godini, dok će tekući izdaci budžeta biti manji za blizu 50 miliona eura. Kapitalna potrošnja, kao razvojna komponenta, veća je oko četiri puta nego u 2016. godini, prevashodno usljed intenziviranja radova na izgradnji auto-puta. Sve to dovodi do procjene da će deficit budžeta za 2017. u odnosu na bruto-domaći proizvod biti manji za 2,3 procentna poena nego što je to planirano Fiskalnom strategijom za ovu godinu.

Kao što je to najavljeno u Programu Vlade, u kombinaciji sa mjerama fiskalne konsolidacije sprovodimo strukturne reforme u cilju povećanja konkurentnosti.

Nastavili smo reforme na tržištu rada i socijalnoj politici, zdravstvu, obrazovanju, poreskoj politici, kao i državnoj administraciji u cilju povećanja njene efikasnosti. Unaprijedili smo zakonodavni okvir u oblasti planiranja prostora i izgradnje objekata donošenjem novog Zakona, a sve sa ciljem unaprjeđenja poslovnog ambijenta. U završnoj fazi je i najkompleksniji planski dokument – Prostorni plan posebne namjene za obalno područje.

Neto priliv direktnih stranih investicija u prvih devet mjeseci iznosio je oko 312 miliona eura i bio viši nego u istom periodu 2016.

Uz očuvanje konkurentnog poreskog ambijenta, uvjeren sam da će u narednoj godini taj priliv biti još intenzivniji. Investicije neće stizati samo u turističke kapacitete na našoj obali, već i u nove centre u sjevernom dijelu Crne Gore.

Ravnomjerniji regionalni razvoj, uz povećanu brigu prema Sjeveru, jedno je od obećanja iz eskpoeza, kome smo bili u punoj mjeri posvećeni tokom prve godine rada Vlade. Na upečatljiv način to potvrđuje i podatak da je u ovoj godini oko 80 posto planiranog kapitalnog budžeta usmjereno u projekte u sjevernom regionu.

Sa takvim opredjeljenjem nastavićemo i u narednom periodu, podstičući prije svega otvaranje novih radnih mjesta za mlade i obrazovane ljude.

Podatak da je Agrobudžet u ovoj godini povećan 40 posto i da je oko 11 hiljada poljoprivrednih proizvođača dobilo određenu vrstu subvencije – od čega značajan broj upravo sa sjevera Crne Gore, jasno govori o tom našem opredjeljenju.

Izmjenama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti obezbijedili smo pravedniju raspodjelu socijalnih fondova. Reforma u oblasti socijalne politike bila je nužna nakon što je Ustavni sud ocijenio neustavnim doživotne naknade za majke sa troje i više djece.

Sačuvali smo fiskalnu održivost i smanjili fiktivnu nezaposlenost.

Svjesna kompleksnosti ovog problema, Vlada je odoljela pritiscima da se održi ova tempirana bomba, podmetnuta u naš finansijski sistem političkim kalkulacijama u prethodnom sazivu Parlamenta.

Dozvolite da vašu pažnju zadržim i na nekoliko – da ih tako nazovem – pratećih okolnosti koje su uticale na ukupni društveni ambijent u kojem je Vlada sprovodila svoj Program.

Prije svega, rezultati o kojima smo do sada govorili, ostvareni su u atmosferi nikad agresivnije političke destrukcije od strane opozicionih stranaka koje su bojkotovale rad Parlamenta.

Takođe, koristile su svaku priliku da pokušaju da kompromituju svoju državu i njene institucije. Vladin odgovor je bio jasan i nedvosmislen: čvrsta vjera u institucionalni kapacitet države i puno povjerenje u rad institucija sistema. Upravo onako kako sam i najavio u ekspozeu, Vlada je u potpunosti bila posvećena očuvanju integriteta institucija sistema i u maksimalnoj mogućoj mjeri doprinosila njihovom kadrovskom i materijalnom snaženju.

Svjedoci smo da je u prethodnih godinu dana bojkot parlamenta od strane opozicionih stranaka usložnjavao političku scenu. Iako Vlada nije proizvela ovu situaciju, u cilju njenog prevazilaženja više puta sam nudio dijalog opoziciji, čak i mjesta u mom kabinetu.

Smatram da je na političkim partijama da u Parlamentu traže rješenje, a Vlada će se prevashodno baviti daljim ekonomskim napretkom i stvaranjem uslova za bolji život svih građana.

Podsjeticu i na to sa kakvim žestokim osporavanjima je dočekano konstituisanje 41. Vlade, njena kompetentnost kao kolektiva i gotovo svih ministara pojedinačno, a posebno onih iz manjinskih stranaka.

Rekao bih, ti napadi nijesu bili nikada tako otvoreni, beskrupulozni i neargumentovani, sve od samog formiranja Vlade pa do danas. Pod baražnom vatrom takvih napada Vlada se uvijek nalazila kada je štitila zakonitost i autoritet institucija u sudaru sa pojedinačnim ambicijama.

Stičem utisak da je stvorena sinergija nekih političkih stranaka, dijela medija i nevladinog sektora da se ne govori o realnim rezultatima rada Vlade, već se na svaki način osporava njen kredibilitet I proriče brzi kraj.

I kada je u pitanju bio nesporazum sa dijelom rukovodstva državnog Univerziteta, Vlada je čvrsto stajala na stanovištu da vodeća obrazovna institucija treba da doprinosi državi i njenim interesima, a ne pojedinačnim ciljevima. Kada smo optuživani da želimo da uskratimo autonomiju Univerzitetu, Vlada je svoj odnos pokazivala opredjeljujući za Univerzitet budžet veći nego ikada i pažljivo vodeći računa o potrebama studentske populacije.

Vladi se neosnovano prigovaralo i da je nedovoljno posvećena očuvanju državnog i nacionalnog identiteta, stavljali su joj u grijeh da se više bavila pitanjima ekonomije i razvoja nego kulture i identiteta.

Previđa se elementarna činjenica da samo na snažnoj ekonomiji i rastu zapošljavanja možemo stvoriti pretpostavke da se u punoj mjeri posvetimo i ovim – svakako ne manje važnim pitanjima. Previđa se takođe da očuvanje i jačanje identiteta ne može biti ekskluzivna tema i pravo pojedinaca, ma koliko oni nastojali da to pravo prigrabe za sebe, već se u punoj mjeri tome moraju posvetiti institucije ove države.

U tom cilju, Vlada je intenzivno radila na jačanju saradnje sa Crnogorskom akademijom nauka i umjetnosti, pomažući sve one projekte koji, nakon dugo vremena, ovu akademiju zaista čine – crnogorskom.

Vladi je prigovarano i da nije adekvatno odgovorila u pravcu sprječavanja aktivnosti raznih kriminalnih struktura, odnosno veće bezbjednosti građana. Upravo suprotno govori intenzivna aktivnost organa bezbjednosti kroz gotovo svakodnevne racije i kontrole sumnjivih pojedinaca, grupa i objekata, čime se šalje jasna poruka da se kriminalci u Crnoj Gori ne mogu osjećati komforno. Nema povlašćenih niti će ih biti!

U tom cilju, Vlada će i ubuduće biti posvećena jačanju efikasnosti tužilačko-policijskih i pravosudnih organa, jer je krajnji cilj da Crna Gora bude bezbjedna i sigurna za svakog njenog građanina, kao i za svakog našeg gosta.

Želim na kraju da podsjetim i na još jedno obećanje iz mog ekspozea. Najavio sam da će nakon godinu dana rad svakog ministra biti ocijenjen i da će od te ocjene zavisiti njihov ostanak na toj funkciji.

S obzirom na sve rečeno, ocjenjujem da je rad Vlade u cjelini, kao i svih ministara pojedinačno, bio uspješan. Ostvarili smo većinu naših ciljeva, u nekim resorima i iznad planiranih. To nije palo s neba, to je plod posvećenog danonoćnog rada, zbog čega smatram da su ministri odgovorili zadatku.

Svjestan sam naravno i određenih nedostataka i obaveze da se oni otklanjaju. Posebno zato što u 2018. godinu ulazimo sa još ozbiljnijim ambicijama i sa još većom odgovornošću nego što smo je prihvatili 28. novembra prošle godine.

Rezultatima u prvoj godini, sami sebi smo podigli kriterijume za mjerenje uspjeha u narednoj. Vjerujem da su toga svjesni i svi članovi ove Vlade.

I konačno, najrealiniji sud o radu Vlade, njenim dometima i nedostacima, daće građani Crne Gore. Vjerujem da je većina svjesna da je u prvoj godini rada Vlada pokazala dosljednost, odgovornost i punu posvećenost realizaciji svog Programa.

Vjerujem da su benefiti takvog rada počeli da se osjećaju i u svakodnevnom životu naših građana, a nemam nikavu dilemu da će se u narednoj godini to još konkretnije odraziti na životni standard, što je i naš ključni cilj.

Hvala vam na pažnji.